

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

УТХО - УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ
ОНТ – ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВ
АЗДТГ – АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР
ТЗУХ – ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДЛАГЫН ХЭЛТЭС
ХЭЗХ – ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТЭС
НБХ – НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТЭС
ХОХБТХ – ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХЭЛТЭС
СТСХ – САНХҮҮ ТӨРИЙН САНГИЙН ХЭЛТЭС
ААН – АЖ АХУЙН НЭГЖ
ЦГ- ЦАГДААГИЙН ГАЗАР
БСУГ- БОЛОВСРОЛ СОЁЛ, УРЛАГИЙН ГАЗАР
НД – НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ХЭЛТЭС
ХХҮҮГ- ХӨДӨЛМӨР ХАЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
ХХААГ- ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ГАЗАР
БОАЖГ- БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР
ЭМГ- ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР
ОБГ- ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР
ГХБХБГ- ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗАР
ГБХЗХГ- ГЭР БҮЛ, ХҮҮХЭД ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙН ГАЗАР
МЭГ- МАЛ ЭМНЭЛЭГИЙН ГАЗАР
ШША – ШҮҮХИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЛБА
УЦУОШТ – УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
СУБ – СОЁЛ УРЛАГИЙН БАЙГУУЛЛАГА
ТХДЖТ – ТӨВ ХАЛХЫН ДУУЛАЛТ ЖҮЖГИЙН ТЕАТР
ТТХТ – ТЭНГЭРИЙН ТЭМДЭГ ХҮҮХДИЙН ТЕАТР
МСҮТ – МЭРГЭЖИЛ СУРГАЛТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ТӨВ
БТСГ – БИЕИЙН ТАМИР, СПОРТЫН ГАЗАР
ГХУСАЗЗ–ГЭМТ ХЭРГЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЙМГИЙН ЗАХИРГААНЫ ЗӨВЛӨЛ
ОНӨҮГ – ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ҮЙЛДВЭРИЙН ГАЗАР
БЗӨБЦТС - БАГАНУУР ЗҮҮН ӨМНӨД БҮСИЙН ЦАХИЛГААН ТҮГЭЭХ СҮЛЖЭЭ
ТӨХК – ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУВЬЦААТ КОМПАНИ
ЦТСС – ЦАХИЛГААН ТҮГЭЭХ СҮЛЖЭЭ САЛБАР
ШҮГ – ШУУДАН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
ОУБ – ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГА
ЭТИС - ЭРДЭС БАЯЛАГ ТҮҮХИЙ ЭДИЙН ИЖ БҮРЭН САНААЧЛАГА
ЭМДТ- ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН ТАСАГ
ЦШ-ЦЭРГИЙН ШТАБ

НАЙМ. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ

Зорилго 8. Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд ээлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлж, хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн хэмжээг 2020 онд 277,76 байсныг 2025 онд 316,87 болгож нэмэгдүүлнэ.

Дэд бүтэц

Зорилго 8.1. Эдийн засгийн түргүүлэх чиглэлээр аймгийн тээвэр, мэдээлэл, холбооны салбарын ДНБ 2019 онд 5328.6 сая төгрөг байгааг 2025 онд 69 сая төгрөгт өсгөнө.

Зорилт 8.1.1. Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийн тээвэр, дэд бүтцийн хүрээний ажлыг хэрэгжүүлнэ.

8.1.1.1 Аймгийн төвд ачаа буулгах, хадгалах, шилжүүлэн ачих томоохон терминал ложистикийн төв байгуулна.

8.1.1.2 Сумдын ерөнхий төлөвлөгөөтэй болно.

8.1.1.3 Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

8.1.1.4 Иргэдийн оролцоотой "Шинэ сум" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дэд бүтэцтэй сум 2020 онд 2 байсныг 2025 онд 3-аар нэмэгдүүлнэ.

8.1.1.5 Мандалговь-Улаанбаатар, Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн Улсын чанартай хатуу хучилттай авто замын арчилгаа, засварын ажилд хяналт тавьж, орон нутгийн авто замын засвар, арчилгааны хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

8.1.1.6 Цаг агаарын урьтаж анхааруулах мэдээг малчдад 2020 онд 27880 багц мессежээр дамжуулсныг 2025 онд 60000 багц мессежээр дамжуулдаг болно.

Аялал жуулчлал

Зорилго 8.2. Аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, чанар, стандартыг сайжруулж, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэн гадаад жуулчдын тоог 30000-д хүргэнэ.

Зорилт 8.2.1 Жуулчдад үзүүлэх уламжлалт зан заншил, нутгийн онцлогтой эвент арга хэмжээ 2019 онд 4 2025 онд 9-өөр нэмэгдүүлнэ.

8.2.1.1 Жуулчдын голлон зорих байгаль, түүх, соёлын өв бүхий Дэл уул зэрэг газруудыг тохижуулж, эко ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэгүүдийг байгуулна

8.2.1.2 Сүм хөх бүрд зэрэг аялал жуулчлалын гол бүс нутгуудад орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг дэмжих замаар үйлчилгээний чанарын стандартыг дээшлүүлнэ.

8.2.1.3 Олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд жил бүр нэгдсэн зохион байгуулалттай оролцож, /хятад, солонгос, англи гэх зэрэг хэл дээр видео контентууд хийж/ орон нутгаа сурталчилна.

Тогтвортой хөдөө аж ахуй

Зорилго 8.3. Хөдөө аж ахуйн салбарыг эрчимтэй хөгжүүлж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2020 онд 221279 сая байгааг 2025 онд 321456,8 сая төгрөгт хүргэнэ.

Зорилт 8.3.1. Гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээний 85-аас доошгүй хувийг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангана.

8.3.1.1 Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан сүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

8.3.1.2 Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан махны хэмжээг нэмэгдүүлнэ

8.3.1.3 МАА-н гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах, уламжлалт болон дэвшилтэт техник технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ. /мах, ноос, ноолуур, арьс шир, сүү сүүн бүтээгдэхүүн.../

8.3.1.4 Өлзийт суманд ингэний сүү боловсруулах **үйлдвэр** байгуулж ингэний сүүний үнэлэмжийг нэмэгдүүлнэ

8.3.1.5 Дундговийн мах бодлогыг хэрэгжүүлж сумдад мал төхөөрөх, мах боловсруулах үйлдвэр байгуулна

Газар тариалан

Зорилт 8.3.2. Нэгж га талбайгаас хураан авах ургацын хэмжээг 2020 онд 250 тн байсныг 2025 онд 275 тоннд хүргэнэ.

8.3.2.1 Төмс хүнсний ногоо, хүлэмжийн тариалалтыг нэмэгдүүлэн хадгалах хугацааг уртасгах боловсруулах, нөөшлөх үйлдвэрийг байгуулна

8.3.2.2 Сайхан-Овоо суманд Онги голын ус хуримтлуулах болон гүн өрмийн худаг барьж усалгаатай тариалалтыг нэмэгдүүлнэ

8.3.2.3 Төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний талбайн нэгжээс хураан авах ургацын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

8.3.2.4 Сайнцагаан суманд байгуулагдсан "Өвлийн нарлаг хүлэмж"-ийг бүрэн хүчин чадлаар нь ажиллуулж хүн амын хүнсний нарийн ногооны хэрэгцээг тасралтгүй хангана

Мал аж ахуй

Зорилт 8.3.3. Эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэн нэг малаас авах үр шимийг нэмэгдүүлэх замаар малын тоог чанарт шилжүүлж биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх ажил хийгдээгүй байсныг 2025 онд 3300 малд шинээр нэвтрүүлнэ.

8.3.3.1. Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийнэ.

8.3.3.2. Олдохын хүрэн бор тэмээний тоог нэмэгдүүлэх, сумдад сайжруулагчаар ашиглаж ашиг шимийг нэмэгдүүлж хүрээг тэлнэ.

8.3.3.3. Өндөршил омгийн адуу, Сайнцагаан омгийн хониноос үр авч Малын удмын сангийн үндэсний төвийн генийн санд хадгална.

8.3.3.4. Жилд 20-оос доошгүй стандартын шаардлага хангасан бух бойжуулж сумдын үхэр сүргийг үе шаттайгаар сайжруулна.

8.3.3.5. 3000-аас доошгүй өндөглөгчтэй шувууны аж ахуйг байгуулж аймгийн ард иргэдийн сувилалын өндөгний хэрэгцээг хангана.

8.3.3.6. Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг ээмэгжүүлэн бүртгэж, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулна.

8.3.3.7. Аймгийн тэмээ өсгөх бодлогыг хэрэгжүүлж бойжуулсан ботго тутамд урамшуулал олгох системийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулна.

Бэлчээр хангамж, мал эмнэлгийн үйлчилгээ

Зорилт 8.3.4. Нийт 7.4 сая га бэлчээрийн талбайн 70 хувьд бэлчээрийн даац 3 буюу түүнээс дээш дахин хэтэрч гарснаас 2025 онд 36 га тайлбайг нөхөн сэргээнэ.

8.3.4.1 Уламжлалт мал малллагааны аргыг сэргээх, сайн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор "Аймгийн малчдын зөвлөгөөн"-ийг жил бүр зохион байгуулна.

8.3.4.2 Бэлчээрийн даац олон дахин хэтэрсэн болон талхлагдсан бэлчээрт олон наст ургамал цацах, тариалах, өнжөөж сэлгэж нөхөн сэргээнэ.

8.3.4.3 Нийт малчин өрхийн 10-аас доошгүй хувийг малын ногоон тэжээл тариалах, өвөлжөө, хаваржааны эзэмшил газарт нөөц бэлчээртэй болгож хашиж хамгаална.

8.3.4.4 Бэлчээрийн хортон мэрэгч амьтан, шавьжтай байгаль орчин, хүн, малд халгүй технологи ашиглан тэмцэнэ.

8.3.4.5 Малын бэлчээрийн талбайг гүн өрмийн худаг болон энгийн уурхайн худгаар усжуулж, сэргээгдэх эрчим хүчийг ашиглана.

8.3.4.6 Малын халдварт өвчний дархлаажуулалтыг малын өвчний гаралт, тандалтын үр дүнд үндэслэн оновчтой зохион байгуулна.

8.3.4.7 Малын халдварт, цусны шимэгч, зооноз өвчний тандалт, судалгаа, лабораторийн оношлогооны чадавхыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.

8.3.4.8 Шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

8.3.4.9 Мал угаалгын ванн, мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээ үзүүлэх хашаа барина.

8.3.4.10 Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг бүрэн нэвтрүүлж, мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох ажиллагааг төгөлдөржүүлнэ.

8.3.4.11 Мал, ургамал, амьтны биологийн нөөцийг судлах, хамгаалах, тэдгээрийн өвчний оношилгоо, эмчилгээнд биологи, биотехнологи, генетикийн аргыг ашиглана

8.3.4.12 Мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээний бэлэн байдлыг бүрдүүлэх тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангагдана.

Бүс, орон нутгийн хамтын ажиллагаа

Зорилт 8.3.5 Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд ээлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлнэ.

8.3.5.1. Дорнод аймагтай хамтран ажиллаж, Баянжаргалан сумын үхэр сүргийг "Дорнод монголын мухар улаан" үүдрээр сайжруулна.

8.3.5.2. Бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан төвийн болон говийн бүсийн аймгуудтай хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

8.3.5.3. Төвийн болон говийн бүс нутгийн хэмжээнд аялал жуулчлал, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийн байршлын

мэдээллийн баазыг бий болгож, бүс нутгийн чанартай томоохон төслүүдийг хэрэгжүүлнэ.

8.3.5.4. Төрийн албан хаагчдын чадавхийг нэмэгдүүлэх зорилгоор бүсийн уулзалт, туршлага солилцох арга хэмжээг зохион байгуулна.

АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН ТОВЧОО

№	Бүлэг	Зорилтын гарчиг	Зорилг о	Зорил т	Арга хэмжээ
1	Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл	1.1. Үндэсний бахархал, эв нэгдэл	1	3	10
		1.2. Нүүдлийн соёл иргэншилт Монгол	1	1	5
		1.3. Монгол хэл, бичиг	1	1	4
2	Хүний хөгжил	2.1. Боловсрол	1	3	15
		2.2. Эрүүл мэнд	1	3	16
		2.3. Гэр бүл	1	1	5
		2.4. Хүнд ээлтэй амьдрах орчин	1	1	2
		2.5 Хөдөлмөрийн зах зээл	1	1	3
		2.6 Монгол хүний удмын сан	1	1	2
		2.7 Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	1	1	2
3	Амьдралын чанар ба дундаж давхарга	3.1. Нийгмийн хамгаалал ба даатгалын тогтолцооны шинэчлэл	1	2	4
		3.2. Орлогод нийцсэн орон байр	1	1	2
		3.3. Хөдөлмөр эрхлэлт ба гарааны бизнес	1	1	3
		3.4. Эрүүл идэвхтэй амьдралын хэв маяг	1	2	7
		3.5. Газрын харилцаа	1	1	1
4	Эдийн засаг	4.1. Чинээлэг Монгол	1	1	4
		4.2. Уул уурхай, эрчим хүч	1	2	10
		4.3. Бүс нутгийн хамтын ажиллагаа	1	1	4
5	Засаглал	5.1. Ухаалаг засаглал	1	1	3
		5.2. Ухаалаг бүтэц	1	1	2
		5.3. Цахим төр-Ухаалаг Дундговь	1	1	3
		5.4. Чадварлаг, ёс зүйтэй төрийн алба	1	1	6
		5.5. Хүний эрхийг дээдлсэн нийгэм	1	1	2
		5.6. Авлигагүй засаглал	1	1	2
6	Ногоон хөгжил	6.1. Эх байгаль анхдагч эко систем	1	1	3
		6.2 Байгалийн баялагийн үр өгөөж	1	3	6

		6.2. Үнэт баялаг ус	1	1	3
		6.3. Нүүрстөрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил	2	2	6
7	Амар тайван, аюулгүй нийгэм	7.1. Батлан хамгаалах	1	1	2
		7.2. Хүн, нийгмийн амар тайван байдал	1	2	10
		7.3.Хууль сахиулах салбарын хөгжил	1	1	4
8	Бүс орон нутгийн хөгжил	8.1. Дэд бүтэц	1	1	4
		8.2. Аялал жуулчлал	1	1	3
		8.3. Тогтвортой хөдөө аж ахуй	1	5	30
ДҮН			35	51	188